

Okrogla miza Uporaba IKT, prilagojena starejšim, 17.6.2015

Poročilo J.Gašperšič

UVODNA PREDSTAVITEV

Izhodišča

- Skrb za zdravje, mobilnost, informiranost in vključenost v lokalno okolje in družbo morajo biti dostopni posameznikom v vseh starostnih obdobjih
- Ljudje želijo živeti svobodno, varno in samostojno ter se gibati v svojem okolju
- Starejši s svojimi izkušnjami, znanjem in željami lahko pomembno prispevajo k družbi
- Sprejeti je potrebno takšne ukrepe, ki bodo starejšim z uporabo novih tehnologij omogočili čim bolj enakopravno udeležbo v družbi

Področja, kjer IKT prinaša prednosti starejšim

- da ostanejo dalj časa neodvisni v svojem domačem okolju
- da izboljšajo svoje opolnomočenje in kakovost življenja
- večjo vključenost v lokalno okolje in družbo
- zniževanje stroškov za institucionalno nego,
- krajši čas hospitalizacije,
- manjše število obiskov na domu

Stanje IKT v Sloveniji na področju aktivnega staranja

- V Sloveniji je stopnja razširjenosti in uporabe IKT rešitev v primerjavi z drugimi državami EU sorazmerno nizka

Ključni razlogi:

- pomanjkanje strateškega načrtovanja
- premajhno med-sektorsko povezovanje in sodelovanje
- financiranje, neustrezni poslovni modeli
- (ne)informiranosti uporabnikov.

Primeri naših praks

- Projekt eZdravje, Ministrstvo za zdravje RS
- Rdeči gumb
- Projekti SAAPHO, iCarer, ZDUS, Ljubljana

- Projekt Simbioza, Zavod Ypsilon, Ljubljana
- Dom IRIS, Inštitut Republike Slovenije za rehabilitacijo, Ljubljana
- Uvedba telemedicinskih storitev v SB Slovenj Gradec

Izzivi

- Zmanjšati digitalni razkorak ob vedno hitrejšem razvoju tehnologije
- S pomočjo IKT premagovati socialno izolacijo velikega števila starejših ljudi v domačem okolju
- Povezati zainteresirane skupine pri snovanju in izvajanju novih rešitev in storitev
- Opozarjati na pomanjkanje tehnične standardizacije in razpršenost rešitev in spodbujati ureditev
- Premagovati odpor in nezaupanje uporabnikov do novih tehnologij
- Vključevati starejše pri sooblikovanju rešitev
- Zmanjševati obremenjenost neformalnih oskrbovalcev
- Spodbujati izobraževanje starejših

Ključni deležniki

- Ponudniki storitev IKT
- Ponudniki dostopa (telekomunikacijski operaterji, kabelski operaterji)
- Ponudniki zdravstvenih in socialnih storitev (Socialni zavodi, centri za socialno delo, združenja, zdravstvene ustanove, privatni sektor)
- Dobavitelji opreme in naprav
- Razvijalci aplikacij ter programskih rešitev (pametni telefoni, systemske rešitve)
- Upravljalci stanovanjskih objektov (bivalno okolje)
- Izobraževalne ustanove (Univerza za tretje življenjsko obdobje)

Specifični vidiki razvoja in uporabe IKT rešitev za starejše

- Vidik uporabe
 - Prijaznost za uporabnika: izbira tehnologije, preprostost vmesnika; dokumentiranost
 - Izobraževanje, usposabljanje
 - Podpora
 - Dostopnost
- Razvoj rešitev, namenjenih starejšim
 - Obvezna udeležba starejših v fazah razvojnega procesa:
 - ugotavljanje potreb
 - določitev zahtev - specifikacij
 - oblikovanje rešitev (dizajn)
 - testiranje prototipov; uporabnost, koristnost
 - najboljša praksa, priporočila, standardi

Razpisi AAL 2008-2015,

POUDARKI IN PREDLOGI IZ RAZPRAVE

Digitalizacija okolja napreduje in trend se nadaljuje: Primeri: euprava, ebančništvo, evolutivne, Urbana..

Tehnologija napreduje, nujno je napredek spremljati in mu slediti na nivoju države, podsistemov in posameznika

Več tipov rešitev, relevantnih za starejše : a.za vse prebivalce, vključno starejše; b. specializirane v korist starejšim; c. indirektno se tičejo tudi starejših (neformalni oskrbovalci)

Izziv za starejše: temeljna IKT pismenost, aplikativna znanja, vzdrževanje in sledenje razvoju. Parcialni izobraževalni pristopi, sistematičnega odgovora na potrebe ni.

Ponudniki opreme in storitev investirajo v razvoj IKT rešitev, Slovenija kot država izgublja prednost in že zaostaja. Odnos sektorski, ne integralen.

Starejši zelo heterogena družba. Zelo široka paleta deležnikov, področij, potreb, storitev kar narekuje kompleksno sodelovanje in vsklajevanje od načrtovanja do izvedbe.

Potreba po »součeči družbi«.

Ministrstvo za informacijsko družbo – pozitivna pretekla izkušnja

Projekt eZdravje – negotovo nadaljevanje, organizacijske spremembe, potreba po reviziji upošteva je izkušnje

Deležniki sami lahko načrtujejo le lastno strategijo, potreben skupen koalicijski okvir in pooblaščenno telo, organ.

Strategija - šibke točke:

- presplošno definirana strategija, visoki cilji, ohlapno definirana izvedba
- povezava med strategijo in njenim uresničevanjem šibka,
- menjave vlad, ministrov (v 15 letih 20 ministrov...);
- med načrtovalci ni strokovnjakov z izkušnjami, preveč »politikov«
- ni učenja iz preteklih napak, vedno znova prevzemajo krmilo »tabule rase«
- potrebni prava vizija in moč vodilnih

Primer in izkušnje iz projekta U2H(United to help) SG Bolnišnica

Podatki o projektu:

- Tele medicina na področjih srčno popuščanje (3naprave), sladkorna; nr. 4x/dan
- 15 regij, 3leta, 9 pilotskih uvajanj:
- Avtomatizirano merjenje, sporočanje v bolnišnico; doslej 17 000meritev.
- Primerjave med prejšnjim in novim stanjem težavne.
- Analiza še predstoji.

Izkušnja:

- količinsko in kovostno spremljanje objektivnih parametrov; prej nedisciplin, površnost, nazanesljivost; 500 pacientov
- Učinki: pravočasno ukrepanje, preprečevanje hospitalizacije; kakovostnejši servis
- Nekatera pričakovanja neuresničena: primer – bo manj medicinskega dela; v resnici več obiskov, povečana aktivnost zaradi temeljitejšega spremljanja parametrov in ukrepanja v realnem času.
- Obstoječi finančni model ni prilagojen za prenos rešitve v redno prakso, »Change management« šibka toča sistema, potreba po spremembi.
- Vodstvo bolnišnice pod pritiski zaradi neugodnega stanja bilance bolnišnice

Izkušnje iz mednarodnih projektov

- Namenjeni razvoju ponudbe tehnologije, tipično B2B,
- Uporabniki, katerim naj bi bila rešitev namenjena, so v drugem planu.
- Investiranje v »škafle«, ne v storitve za uporabnike; delamo orodja, ne mislimo na storitve.
- Manj kot 5% projektov konča v redni uporabi, ostalo enkratna naloga
- Eu projekti – »krjav posel«; pričakovana zagnanost, volontiranje, posredni motivi; neugodna razporeditev nakazil

Priporočila

- Skrb za vključitev rešitev v uporabo po zaključku razvoja (Mainstreaming)
- Zagotoviti poveznost strategije in uresničevanja načrtov; spremembe v sistemu upravljanja
- Medsektorsko povezovanje in sinergija
- Nujnomreženje deležnikov (cehovsko, nad/med sektorsko) za spreminjanje in nadaljnji razvoj sistema. Trenutno ni prepričljivega strokovnega telesa, ki bi predstavljal tako mrežo.
- Potrebni dokazovanje tipa »value case«, ne le »business case«